

Eğitim Yönetiminde Kavramın Kuramsal Temeli ve Gelişim Süreci

Ergün Akşahin

MEB Eğitim Yöneticisi

ergunaksahin@hotmail.com, ORCID:0009-0009-0278-4113

İbrahim Yıldız

MEB Eğitim Yöneticisi

4347yildiz@gmail.com, ORCID:0000-0002-1055-7051

Sinan Ay

MEB Eğitim Yöneticisi

sin-anay@hotmail.com, ORCID:0009-0001-0933-2867

Özet

İnsanlar çocukluktan başlayarak her yaşta kavramları, onlara işaret eden kelimeleri ve kavramlar arasındaki ilişkileri öğrenir ve kullanır. Kavramlar arasındaki ilişkileri anladıkça da yeni kavramlar üretip yeni bilgiler, bilgi ağları ve bilgi kümeleri oluştururlar. Dolayısıyla kavramları zihinlerinde yapılandırarak kalıcı hale getirirler. Kavramlar düşünmenin temel aracıdır ve yaşamın her döneminde değişebilir. İnsan ilk başta sınırlı sayıda kavram bilgisine sahip olsa da rastlantı, deneyim ve planlı eğitim yoluyla bunu değiştirebilir. Fakat tesadüfen öğrenilen kavramlar eksik ya da yanlış olabileceken eğitim yoluyla kavramlar doğru bir şekilde öğrenilebilir. Yanlış bir bilgiyi düzeltmek, yeni bir şey öğretmekten daha zor olduğu için kavram yanlışlarını düzeltmek bilgi kirliliğini ve yanlış anlaşılmasını önlemek, evrensel olayları anlamak ve amaçlara ulaşmak açısından da faydalıdır. Bu yüzden kavram yanlışlarını çocukluktan itibaren en alt seviyeye çekmek büyük önem arz eder. Ancak literatüre göre insanlar pek çok kavram yanlışlığına sahip olmalarına rağmen bunları düzeltmek için çaba sarfetmemektedir. Kavramlar yirminci yüzyılın başlarında bilimsel bilgi üretiminde kullanılırken zihinde temsil işlevini görüyordu. Bu dönemde bilgi üretimi başta pozitivism olmak

üzere belirli kuramlar doğrultusunda, evrensel olarak geçerli olan nesnel bir bilgi amaçlanarak üretiliyordu. Ancak 1980'lerden itibaren postmodern ve postyapısalcıların nesnelliği eleştirmesi başladı. Buna bağlı olarak iki görüş ortaya çıktı. İlk görüş olan mutlak öznelcilere göre bilimsel bilgi üretimi imkansızdı, ikinci görüş olan eleştirel gerçekliğe göre ise hermonotik temelli kavramlar öznel arasında bir uyum gerektirirdi. İnsanların kavramlara ilişkin bir anlaşmaya varması beklenir aksi halde kavramların bir değeri olmazdı. Bu nedenle kavramlar bir alandaki bilimsel etkinlikleri olumlu etkilediği gibi epistemik topluluk arasındaki iletişimi sağlar. Dolayısıyla sosyal bilimlerde kavramlara ilişkin uzlaşma ve paylaşımı içeren ortaklığa dayalı bir üretim alanıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Kavram, Kavramın Kuramsal Temeli

The Theoretical Basis of the Concept in Educational Management and the Development Process

Abstract

People learn and use concepts, the words that refer to them, and the relationships between concepts at every age, starting from childhood. Dec. As they Decipher the relationships between concepts, they also generate new concepts and create new information, information networks and information clusters. Therefore, they make the concepts permanent by structuring them in their minds. Concepts are the basic means of thinking and can change at any time of life. Although a person has a limited amount of concept knowledge at first, he can change it through chance, experience and planned education. But while concepts learned by chance may be incomplete or incorrect, concepts can be learned correctly through education. Since it is more difficult to correct incorrect information than teaching something new, correcting misconceptions is also useful in terms of preventing information pollution and misunderstandings, understanding universal events and achieving goals. Therefore, it is of great importance to reduce misconceptions to the lowest level from childhood. However, according to the literature, although people have many misconceptions, they do not make efforts to correct them. Concepts were used in the production of scientific knowledge at the beginning of the twentieth century, while they served the function of representation in the mind. In this period, information production was being produced in line with certain theories, especially positivism, with the aim of an objective knowledge that is universally valid. However, from the 1980s onwards, postmodern and poststructuralists began to criticize objectivity. Accordingly, two opinions arose. According to the absolute subjectivists, the first view, the production of scientific knowledge was impossible, while according to the critical reality, the second view, hermonotonic-based concepts required a harmony between Deceptions. People are expected to come to an agreement about concepts, otherwise the concepts would have no value. For this reason, concepts positively affect scientific activities in a field, as well as provide communication between the epistemic community. Dec. Therefore, social sciences is a field of production based on partnership, which includes reconciliation and sharing of concepts.

Key Words: Educational Management, Concept, Theoretical Basis of the Concept

Giriş

İnsanlar çocukluktan başlayarak her yaşta kavramları, onlara işaret eden kelimeleri ve kavramlar arasındaki ilişkileri öğrenir ve kullanır. Kavramlar arasındaki ilişkileri anladıkça da yeni kavramlar üretilir yeni bilgiler, bilgi ağları ve bilgi kümeleri oluştururlar. Dolayısıyla kavramları zihinlerinde yapılandırarak kalıcı hale getirirler (Bahçeci & Kaya, 2010).

Sartori kavramları anlamsal ve tanımsal açıdan ele almakta iken Goertz ontolojik, realist ve nedensellik açıdan ele almaktadır. Goertz' e göre bir kavramın temel özellikleri söz konusu olgunun ontolojisinin bir teorisini oluşturur.

Kavramlar ontoloji ile ilgilidir. Zira kavram geliştirmek bir tanım yapmaktan daha fazlası olup bir varlığa ilişkin en önemli şeyin ne olduğuna karar vermekle ilgilidir. Örneğin, 'bakır'ın (copper)' ne olduğu sorulduğunda onun kırmızımsı ve sert bir cisim olduğunu belirtmek mümkündür.

Fakat kavramsallaştırma boyutunda onun atomik yapısı renginden daha önemlidir. Bu durum hastalık-belirti (disease- symptom) metaforu ile açıklanabilir. Bir nesnenin, olayın veya olgunun ontolojik teorisi önce hastalığa ikinci olarak da belirtiyeye odaklanır. Bu örnekte bakırın kırmızımsı rengi bir belirtidir Bir olgunun önemli özelliği teorik bağlama göre belirlenir (Goertz, 2006).

Her türlü bilim, sanat, medeniyet ve düşüncenin kendine özgü kavramları vardır. Bu anlamda dünyada özgün ve tanınır olan her bilim insanının düşünceye en değerli katkısı kavramlardır. Örneğin Marx, yabancılaşma ve Bourdieu, habitus ile özdeşleşmiştir.

Her ne kadar kavram üretmek bireysel bir uğraş gibi görünse de aslında açıkça görünmeyen bir topluluk ortamında gelişir. Bu nedenle kavramlar üretildikleri coğrafya ile ilişki halindedir (Bilgin Tiryaki & Sunar, 2016). Bununla birlikte kavramlar bilim insanlarının tercihlerine göre değil çeşitli temel ilkelere göre üretilip adlandırılır (Yalçın, 2017).

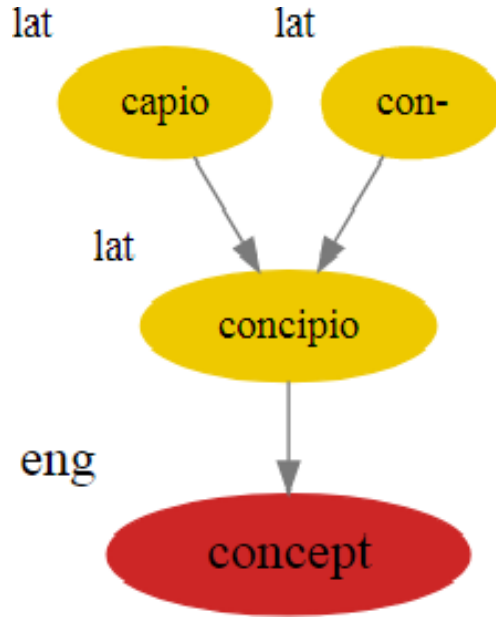
Kavram

Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük'te kavramın ilk tanımı bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı, mefhum, fehva, konsept, nosyon şeklinde verilmiştir.

Felsefi anlamdaki tanımı ise nesnelere veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım, mefhum, konsept, nosyon şeklindedir (TDK Güncel Sözlük, 2022). Her iki tanımda da yer alan konsept kelimesi, kavram sözcüğünün İngilizce karşılığı olan concept kelimesini incelemeyi gerektirir.

Şekil 1.'de görüldüğü gibi Latince con- ve capio kelimelerinin birleşimi olan concipio kelimesinden gelen İngilizce concept, yakalamak, tutmak, anlamak, kavramak anlamına gelir.

Şekil 1. Concept Kelimesinin Kökü

Kavram kelimesinin kökeni aslında onun anlamı ve düşünce oluşturmadaki önemi açısından dikkat çekicidir. Çünkü aynı köke dayanan başka bir sözcük “conception” olarak karşımıza çıkar.

Kavram Genişlemesi

Bilim insanlarının üzerinde çalıştığı sosyal dünya genişledikçe dünyayı anlamak ve karşılaştırma yapabilmek için esnek kavramlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bu durum kavramların esnemesi, diğer ifadeyle genişlemesi sorununu ortaya çıkarmaktadır.

Karşılaştırmalı siyaset biliminde kavramların birden fazla durumu içerecek şekilde anlamlarının ve kullanım alanlarının genişlemesi kavramların anlamlarını yitirme riskini taşımaktadır. Örneğin demokrasi, küreselleşme, popülizm, ideoloji ve kapitalizm kavram genişlemesine maruz kalmış kavramlardır. Çünkü siyaset alanında birden fazla anlamı kapsar (Regan, 2017).

Kavram esnemesi (conceptual stretching), kavramlar yeni durumlara uyarlanabilsinler diye gevşetildiğinde ortaya çıkar. Felsefi alan yazında bu genişletme (extension) ve içerim (intension) arasındaki karşıtlıktır. Klasik ilkeye göre kavram genişledikçe yani içeriği azaldıkça genişlemesi (ampirik durumlarının sayısı) artar (Goertz, 2006).

Kavram Tüketimi

Kavram tüketiminin ne olduğunun anlaşılabilmesi için öncelikle tüketmek ve tüketim kavramları ile birlikte ilişkili kavramların incelenmesi yerinde olacaktır. Daha çok iktisadi konularla ilişkilendirilen tüketmek Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü'nde "kullanarak, harcayarak yok etmek, bitirmek, yoğaltmak" şeklinde tanımlanırken tüketim ise "üretilen veya yapılan şeylerin kullanılıp harcanması, yoğaltım, istihlak, üretim karşıtı" şeklinde tanımlanmaktadır.

Bilimsel çalışmalarda ise tüketim benzer ve farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu anlamda Torlak (2016) tüketimi insanların biyolojik, fizyolojik, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerin bütünü olarak adlandırılır. Ancak yazara göre tüketim kavramı insanların ihtiyaçtan bağımsız harcadıkları bazı değerler için de kullanılmaktadır.

Benzer şekilde Bocoock (2005) da tüketimin sadece ihtiyaçlara değil aynı zamanda arzulara dayanan bir olgu olduğunu savunur. Yazara göre kapitalizmin benimsendiği toplumlarda üretilen malların çeşitli şekillerde tüketicilere satılması tüketim ve arzu ilişkisini gösterir.

Her ne kadar bu tanımlamalar daha çok ürün ve ekonomik alan odaklı olsa da tüketim somut ürün ve/ya soyut değerlerin kullanılması ve harcanması şeklinde tanımlanabilir. Bu tanımların yanı sıra tüketmek, tüketme ve tüketim farklı disiplinlere göre değişik biçimde algılanmakta ve

yorumlanmaktadır.

Örneğin ekonomistler tüketimi faydalılığı bertaraf etmek için herhangi bir mala karşı duyulan arzu olarak tanımlar. Ancak psikologlar tüketimi bir motivasyon olarak ele almakta ve nesneden ziyade iç güdü yönelimli karmaşık bir kuram olarak ifade etmektedir. Sosyologlar ve sosyal psikologlara göre ise tüketim toplumsal ve kültürel yönlerine vurgu yapmaktadır (Baudrillard, 2004). Bunun yanında modern dönemde üretim, postmodern dönemde ise tüketim kutsanmış ve kapitalist düzen üretimden tüketime kaymıştır (Dal ve Korkmaz, 2020).

Hatta insanlar diğer canlılarla paylaşılan gıda ve su için olan eşsiz ve görünüşe göre doyurulamaz olan tüketim hırslarını bilginin tüketimi için de kullanmaktadır. İnsanların saatlerce dergilerde ünlüler hakkındaki blogları okuması bunu bir göstergesidir.

Dolayısıyla insanlar temel ihtiyaçlarını kolaylıkla karşılamaya başladıkça tüketim ihtiyaçlarını gidermek için çeşitli psikolojik yollar aramış ve bir anlamda gıda tüketiminden fikir tüketimine uzanan bir değişim geçirmiştir.

Bu nedenle bir anlayışa göre tüketim fiziksel ve psikolojik olarak ikiye ayrılrsa da sosyolojik ve antropolojik görüşe göre bu ayrım yapaydır ve kavramsal tüketim her tür tüketim davranışında önemli yer tutar.

Tüketilen pek çok kavram olmakla beraber insanların tüketim davranışlarını açıklamada en çok dikkat çekenler beklentiler, amaçlar, selaset (akıcılık) ve düzenleyici uyumdur (Ariely ve Norton, 2009).

Buna bağlı olarak insanlar çok fazla nesneyi, ürünü, duyguyu, kelimeyi ve kavramı tüketebilirler. Bu düşüncelerle paralel olacak şekilde Karakütük ve Özdoğan-Özbal (2019) ise eğitim yönetimi alanında yürüttükleri bir çalışmada tüketilen kavram meselesini gündeme getirmiş ve tüketilen kavramları bir dönem popüler olan, moda olarak kullanılıp atılan ve eskitilen kavramlar olarak nitelemiştir.

Bununla birlikte bu araştırmada tüketim ihtiyaç ve ihtiyaç dışı kullanımla harcama şeklinde ele alınmış, kavram tüketimi ise Eğitim Yönetimi alanında araştırmacıların araştırma yapabilmek için ihtiyaçları dahilinde veya ihtiyaçtan bağımsız olarak kullanarak içini boşalttıkları kavramlar olarak tanımlanmıştır.

Odabaşı'na (2013) göre tüketim insanların kendileri ve çevreleri ile bir iletişim kurmalarını sağlar.

Örneğin çevre dostu ürünlerin kullanılması çevreye duyarlılık mesajı, spor giyim tercih edilmesi bireysellik ve özgürlük mesajı verir.

Dolayısıyla insanlar tüketimleri ile kişisel arzu ve isteklerini belirtmek ve iletişimde bulunmak isterler. Kuramsal olarak uzatılmış benlik, benlik uzantısı veya sembolik benlik tamamlama olarak adlandırılan bu durum Piere Martineau'nun 'ürün ya da marka imajı tüketicinin kişiliğinin, benliğinin bir sembolüdür' ifadesi ile örtüşmektedir.

Bu anlamda ekonomik bir işlem olmamasına rağmen akademide de bir takım uzatılmış benlik olgularının olduğu düşünülmektedir. Çünkü akademik çevrede de bazı değer, konu ve kavramlar çeşitli mesajlar vermek üzere tüketilmektedir. Bu mesajlar bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda olabileceği gibi toplumun yansıttığı gelenekler doğrultusunda da şekillenebilir.

Odabaşı'nın (2013) da belirttiği gibi ürün ve markalar tüketime ilişkin sembol ve işaretlerdir ve sembolik tüketimin çeşitli sebepleri vardır. Buna göre insanlar sembolik statü belirtmek, kendilerini tanımlayarak çeşitli rollere bürünmek, sosyal varlıklarını oluşturup koruyabilmek, kendilerini ifade edebilmek ve kimliklerini yansıtmak için sembolik tüketim davranışları sergileyebilirler.

Kavram Farklılaşması

Baudrillard'a (2004) göre gerçek ve sahte ihtiyaçlar arasında bir ayrımın olmadığı tüketim toplumunda insanlar farklılaşmayı ve bunu göstermeyi toplumsal bir ayrıcalık ve prestij aracı olarak görürler.

Bu farklılaşma ihtiyacı gerçek ihtiyacın önüne geçer ve tüketim insanlar için bir zorunluluk haline gelir. Çünkü tüketim etkinliği toplumsal bir etkinlik ve bütünleşme şeklidir. Dolayısıyla tüketimin insanların özgür etkinliği değil tüketim toplumunun yapısal sonucudur.

Buna bağlı olarak farklılaşma da tüketim gibi günlük alışverişten lüks tüketime, beden bakımından cinselliğe, reklamdaki Pop Art'a ve hatta insanların dinlenme şekillerine kadar geniş bir çerçevede ele alınabilir.

Bu bağlamda akademi çevresinde yer alan bilim insanlarının çeşitli bilgi üretme davranışlarının da

sembolik tüketim çerçevesinde ele alınabileceği düşünölmektedir. Çünkü insanların araştırma yaptıkları konuların veya tercih etmedikleri konuların onların çeşitli kaygılarının ve amaçlarının göstergesi olduğuna inanılmaktadır.

Zira biyolojik ve toplumsal bir varlık olan insanın beslenme ve barınma gibi zorunlu ihtiyaçları ile eğitim ve spor gibi kültürel ihtiyaçları ve diğer lüks ihtiyaçları vardır. Ancak insan ihtiyaçları sınırsız olabileceken bunları karşılayacak mal ve hizmetler sınırlıdır. Bu nedenle insanlar bir seçim yapmak durumunda kalır.

Daha çok ekonomik olan bu seçimler çok yönlüdür çünkü ekonomik olaylar toplumbilim, psikoloji, istatistik ve matematik gibi bilimler ile de ilgilidir. Bu ortamda yaşayan insanlar aynı zamanda hem bir üretici hem de tüketici rollerini üstlenirler (Kocacık, 1998).

Dolayısıyla insanların gerçek veya gerçek olmayan ihtiyaçları ve tercihleri onları bir taraftan üretim bir taraftan tüketim yapmaya sevk eder.

Ancak üretim ve tüketim kavramları farklı dönemlerde değişik biçimlerde algılanmıştır. Örneğin modern dönemlerdeki anlamıyla üretimi değer tüketimi ise yok edici unsur olarak belirlemiştir.

Postmodern dönemde ise değer tüketimle ilişkilendirilmiş, hatta üretim tüketim ayrımının anlamlı olmadığı, tüketimin de aslında bir üretim olduğü savunulmuştur. Ancak postmodernizmin bu yaklaşımı insanın kendisini metalaştırabileceği nedeniyle sıklıkla eleştirilmiştir (Odabaşı, 2013).

Farklılaşma kavramının tüketim kavramı gibi daha açık bir şekilde anlaşılabilmesi için ihtiyaç, istek, talep ve fayda kavramlarının da açıklanmasının önemli olduğü düşünölmektedir. Bu anlamda Kocacık'a (1998) göre ihtiyaç maddi ve manevi olarak gidermeye çalıştığımız, zorunlu ve zorunlu olmayan şeklinde ayırt edilebilecek bir yoksunluk; fayda ise insanların tüketimleri sonunda ihtiyaçlarını giderdiklerinde hissettikleri doyumdur. Bu anlamda fayda olumsuz durumu gidererek olumlu bir durum oluşturan bir duygu olarak ifade edilebilir.

Her bireyin ürönlere yüklediği anlam farklı olsa da ihtiyacın hissedilmesi ile beraber tüketim başlar. Buna bağlı olarak bu ihtiyaçların karşılanması için istek ve arzu yaratılır. Günümüzde tüketici davranışlarını ve tüketicilerin neden sosyal normlara uymak istediklerini anlamak psikoloji, iktisat, sosyoloji, biyoloji ve nöroloji vb. birçok bilim dalının disiplinler arası iş birliği ile mümkün olabilir (Dal ve Korkmaz, 2020).

Bununla birlikte postmodernizmin de etkisiyle dünya gerçekliğini yitirmekte ve kavramlara

ilişkin hızlı bir değişim söz konusu olmaktadır. Hatta gerçeklik çok sık değiştiği ve dönüştüğü için kavramlar işaret edecekleri gerçekliği açıklayamadan çürümeye gitmektedir (Argın, 1992'den akt. Eliuz, 2016).

Sonuç

Kavramlar yirminci yüzyılın başlarında bilimsel bilgi üretiminde kullanılırken zihinde temsil işlevini görüyordu. Bu dönemde bilgi üretimi başta pozitivizm olmak üzere belirli kuramlar doğrultusunda, evrensel olarak geçerli olan nesnel bir bilgi amaçlanarak üretiliyordu.

Ancak yirminci yüzyılın son çeyreğinde itibaren postmodern ve postyapısalcıların nesnelliği eleştirmesi başladı. Buna bağlı olarak iki görüş ortaya çıktı. İlk görüş olan mutlak öznelcilere göre bilimsel bilgi üretimi imkansızdı, ikinci görüş olan eleştirel gerçekliğe göre ise hermonotik temelli kavramlar öznel arasında bir uyum gerektirirdi.

İnsanların kavramlara ilişkin bir anlaşmaya varması beklenir aksi halde kavramların bir değeri olmazdı. Bu nedenle kavramlar bir alandaki bilimsel etkinlikleri olumlu etkilediği gibi epistemik topluluk arasındaki iletişimi sağlar.

Dolayısıyla sosyal bilimler kavramlara ilişkin uzlaşma ve paylaşımı içeren ortaklığa dayalı bir üretim alanıdır. Söz konusu paylaşım dayalı bu alan rakibin aynı zamanda müşteri olması şeklinde tanımlanmaktadır.

İnsanların sahip olduğu bilginin kaynağına ilişkin farklı görüşler mevcuttur. Bilgi nesnenin kendisinden başlar, duyularla algılanır, insan zihninde çeşitli soyutlama ve bireşimlere uğradıktan sonra kavramsallaşır, yasalaşır ve tekrar nesneye dönüp kendini denetler ve doğrular. Bilginin kaynağı insandır çünkü insan zihin ve akıl gücüyle bir nesneye ait verileri kavramsallaştırarak bilgiye dönüştürür.

İnsanların çok küçük yaşlardan itibaren pek çok kavramın ismini öğrendiğini, bu kavramları sınıflandırıp aralarındaki ilişkileri tespit ettiklerini ifade eden araştırmacılar bulunmaktadır. Bu sayede insan bilgisinin anlam kazandığını, yeniden düzenlendiğini, yeni kavramlar ve bilgiler üretildiğini belirtirler. Dolayısıyla bir kavramı öğrenmiş olmak aslında başka kavramların öğrenilmesine ve üretilmesine de zemin hazırlamaktadır.

Kavram geliştirmenin çeşitli faydaları vardır. Çünkü kavramlar içinde yaşanılan çevrenin karmaşıklığını azaltır ve etrafta olup bitenin anlaşılmasını sağlar. Ayrıca insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmanın yanında elde edilen bilginin belirli bir düzen içinde gruplandırılmasını sağlar. Bu yüzden kavramların insanın duyu ve düşünce dünyasını açıklığa kavuşturduğu ifade edilebilir.

İnsanlar kavramları oluştururken bazı zihinsel süreçleri kullanır. Bu anlamda öncelikle söz konusu olan varlıklar ortak özelliklerine göre gruplanıp sırasıyla genelleme, ayırım, tanımlama, tümevarım ve tüm dengelim süreçlerine tabi tutulurlar.

Genelleme sürecinde varlıklara bir ad verilir. Ayırım sürecinde olay ve varlıkların birbirlerinden farklı yönleri ayırıt edilir. Tanımlama sürecinde kavram kelimelerle ifade edilir. Tümevarım süreci kavrama ilişkin bir genelleme yaparak sonuç çıkarma iken tüm dengelim süreci ise genelden özele ulaşılan bir düşünme biçimidir.

İnsanların dünyayı anlamlandırmaları ve kendilerini ifade etmeleri açısından önemli olan kavramlar a priori ve a posteriori olmak üzere iki şekilde ortaya çıkarlar. A priori kavramlar tanımladığı gerçeklikten önce ortaya çıkarken a posteriori kavramların oluşumu gözlem ve deneyime bağlıdır. Bununla birlikte zaman ve mekandaki değişiklik kavramların içeriğini değiştirir.

Zira, kavramların tarihi incelendiğinde kavramların topluma ve kültüre göre değişkenlik göstererek varlıklarını devam ettirdikleri görölmektedir. Dolayısıyla kavramların anlamlarını ve işlevlerini öğrenmek için geliştiği yeri ve zamanı incelemek gerekmektedir.

Kaynakça

Ali, I. A. & Abdalla, M. S. (2017). Educational management, educational administration and educational leadership: Definitions and general concepts. SAS Journal of Medicine, 3(12), 326-329.

Arslan, A. (2017). Felsefeye giriş. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yeni Edisyon. BB101 Yayınları.

Ariely, D. & Norton, M. I. (2009). Conceptual consumption. *Annual Review of Psychology*, 60:475-99.

Arslan, H. (1992). Epistemik cemaat: Bir bilim sosyolojisi denemesi. *Paradigma*. Aydın, M. (2017). Bilgi sosyolojisi. Açılım Kitap.

Balmores, N. R. (1988). The characteristics and theoretical orientations of the knowledge base of educational administrations in journal articles, 1965-1987: A content analysis study (Doctoral dissertation), University Microfilms International (UMI).

Balsiger, P. W. (2004). Supradisciplinary research practices: history, objectives and rationale. *Futures*, 36(4), 407-421.

Barbour, R. S. (2014). Quality of data analysis. U. Flick (Ed.). *Handbook of qualitative data analysis içinde*. Sage.

Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geerlik, gvenirlik ve rneklem byklgnn belirlenmesi. *Dokuz Eyllnn Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.

Bates, R. J. (1980). Educational administration, the sociology of science, and the management of knowledge. *Educational Administration Quarterly*, 16(2), 1-20.

Bates, R. J. (1982). Towards a critical practice of educational administration. İçinde T. J. Sergiovanni & J. E. Corbally (Ed.), *Leadership and organizational culture: New perspectives on administrative theory and practice*. (pp. 260-275). University of Illinois Press.

Baudrillard, J. (2004). Tüketim toplumu söylenceleri/yapıları. (H. Deliaylı ve F. Keskin ev.). Ayrıntı.

elik, H., Başer Baykal, N. & Kılıç Memur, H. N. (2020). Nitel veri analizi ve temel ilkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 379-406.

elik, M. (2020). Türkiye ve Amerika'da eğitim yönetimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin incelenmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Dagget, B. (2014). Addressing current and future challenges in education. 22nd Annual Model Schools Conference.

Dal, N. E. & Korkmaz, İ. (2020). Tüketim ve tüketim ile ilgili kavramlar. İçinde M. A. B. Nakıboğlu (Ed.), *Güncel pazarlama alışmaları*, 49-80. Akademisyen.

Demirhan, G. (2015). Türkiye'de eğitim yönetimi alanında araştırma geleneği ve paradigmaların gömülü teori bağlamında değerlendirilmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Dennison, B. (2017). Transdisciplinary literacy: Seven principles that help define transdisciplinary research.

Erdoğdu, T. (2016). Kavram ve kavramsallaştırmada üç iddia: Eşanlımlılığın imkânsızlığı, çevrilemezlik ve kavramsal dakiklik. İçinde K. Bilgin Tiryaki ve L. Sunar (Ed.), Kavram geliştirme: Sosyal bilimlerde yeni imkanlar, 49-106. Nobel Yayın.

Erol, İ. (2020). Yasama Erkin'in Türk eğitim sistemi yönetimi ve politikalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Evans, L. (2022). Is educational leadership (still) worth studying? An epistemic worthiness-informed analysis. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(2), 325-348.

Fidan, N. & Erden, M. (1994). Eğitime giriş. Meteksan Anonim Şirketi.

Fielding, M. (2003). The impact of impact. *Cambridge Journal of Education*, 33(2), 289–95.

Fochler, M. (2016). Variants of epistemic capitalism: Knowledge production and the accumulation of worth in commercial biotechnology and the academic life sciences. *Science, Technology, & Human Values*, 41(5), 922-948.

Gün, C. (2021). Yenileşme ve değişme kavramlarıyla ilgili 2000-2020 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Hacıkadiroğlu, V. (2003). Kavramlar üstüne. Cem Yayınevi.

Hallinger, P. & Kovacevic, J. (2021). Mapping the intellectual lineage of educational management, administration and leadership, 1972–2020. *Educational Management Administration & Leadership*,

Hansson. S. O. (2008). Philosophy and other disciplines. *Metaphilosophy*, 39 (4/5), 472-483.

Kısa, N. (2016). Eğitim yönetimi alanındaki kuram-uygulama boşluğunun nedenleri ve çözüm önerileri (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Kızıltepe, Z. (2021). İçerik Analizi. F. N. Seggie, & Y. Bayyurt (Ed.), Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları içinde. Anı.

Klein, J. T. (1990), Interdisciplinarity: History, theory and practice. Michigan Wayne State University Press.

Lynch, R., Asavisanu, P., Rungrojngarmcharoen, K. & Ye, Y. (2020). Educational management. Oxford Research Encyclopedia of Education.

Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2013). Eğitim yönetimi (G. Arastaman, Çev. Ed.). Nobel.

Mannheim, K. (2018). Bilgi sosyolojisi (M. Yalçınkaya, Çev.) Pinhan.

McGregor, S. L. T. (t. y.). The nature of transdisciplinary research and practice.

Mehdiyev, N. (2011). Çağdaş epistemolojiye giriş. İnsan Yayınları.

Merriam, S.B. (2013) Qualitative research a guide to design and implementation. John Wiley & Sons Inc.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.) Pegem Akademi.

Otero, M., Llanos, V., Arlego, M. & Gazzola, M. (2017). Co-disciplinary mathematics and physics. Research and Study Courses (RSC) within two groups of pre-service teacher education.

Oyman Bozkurt, N., & Bozkurt, E. (2018). Interpretation of educational administration in the context of Dilthey's hermeneutic approach. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 24(3), 529-552.

Ödemiş Keleş, N. (2020). Türkiye'de eğitim yönetimi anabilim dalında tamamlanan doktora tezlerindeki bilgi üretiminin, tezlerin incelenmesi ve katılımcı görüşleri üzerinden değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Özcan, M. (2014). Eğitim yönetimi denetimi planlaması ve ekonomisi yüksek lisans programının verimliliğinin ve etkililiğinin değerlendirilmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Patton, M, Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri (M. Bütün & B. Ş. Demir, Çev. Ed.). Pegem.

Pears, D. (2003). Bilgi nedir? (A. Güçlü, Çev.). Bilim ve Sanat.

Pilav, S. (2008). Terim sorunu ve eğitim öğretimde terimlerin yeri ve önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 267-276.

Polat, G. (2010). Eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dalında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Rawlins, M. C. (2019). The ivory tower of academia and how mental health is often neglected. *Future science OA*, 5(4), 392-393.

Resmi Gazete (2020). Akademik teşvik ödeneği yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik.

Sergiovanni, T. J. (1992). Reflections on administration theory and practice in schools. *Educational Administration Quarterly*, 28, 304-313.

Serin, H. & Ergin-Kocatürk, H. (2019). Eğitim yönetimi yüksek lisans öğrencilerinin eğitim sürecine dair deneyimleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 495-513.

Uysal, Ş. (2013). Türkiye’de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Ülgen, G. (1988). Eğitim psikolojisinde kavram geliştirme. Özkan Matbaacılık. Ülgen, G. (2001). Kavram Geliştirme: Kuramlar ve uygulamalar. (3.baskı). PegemA.

Yener, S. (2018). Sosyal bilimlerde kuramın rolü. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 102-113.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.